

Aukakirkjuþing 2021

7. mál - þskj. 14

Breytingartillaga og nefndarálit **við tillögu til þingsályktunar um stjórnskipan kirkjustjórnarinnar.**

Flutt af allsherjarnefnd, fjárhagsnefnd og löggjafarnefnd.

Frsm. Steindór R. Haraldsson.

Aukakirkjuþing 2021 samþykkir að yfirstjórn þjóðkirkjunnar verði skipt upp í tvö ábyrgðarsvið sem munu starfa náið saman.

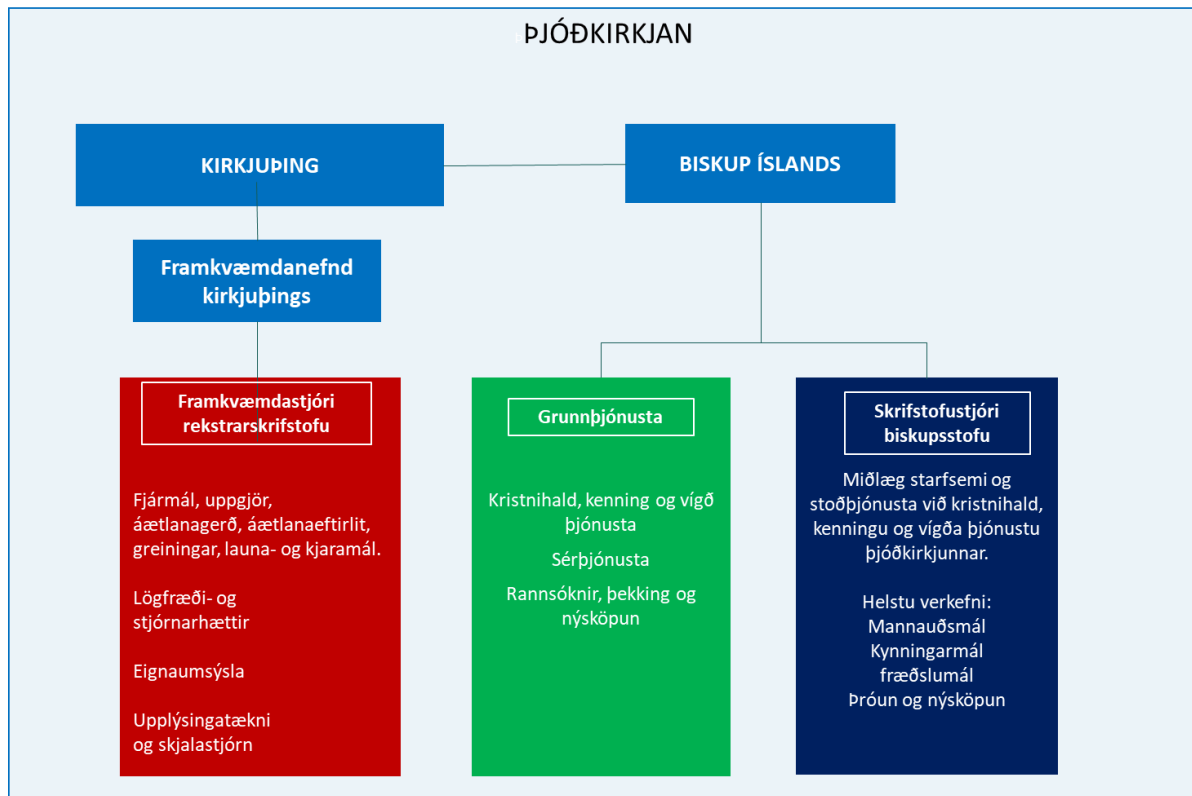
Biskup Íslands gætir einingar kirkjunnar og hefur tilsjón með kristnihaldi, kenningu kirkjunnar og vígðri þjónustu og ber ábyrgð á öllu því er lýtur að þessari grunnþjónustu þjóðkirkjunnar ásamt viðeigandi miðlægri starfsemi og stoðþjónustu sem tengist þeirri þjónustu.

Kirkjuþing kýs framkvæmdanefnd úr röðum kirkjuþingsmanna sem hefur í umboði kirkjuþings eftirlit með fjárhag og rekstri þjóðkirkjunnar og fylgir eftir ákvörðunum og áætlunum samþykktum af kirkjuþingi. Í framkvæmdanefnd skulu vera þrír nefndarmenn, tveir úr hópi óvígðra og einn úr hópi vígðra. Varamenn skulu vera jafn margir í sömu hlutföllum. Aðal- og varamenn skulu kosnir af kirkjuþingi til árs í senn. Formaður skal kosinn sérstaklega, en að öðru leyti skiptir nefndin með sér verkum.

Starfrækt skal rekstrarskrifstofa þjóðkirkjunnar í umboði kirkjuþings. Framkvæmdastjóri rekstrarskrifstofu þjóðkirkjunnar, ráðinn af framkvæmdanefnd í umboði kirkjuþings, heyrir undir nefndina og fylgir eftir lögbundnu hlutverki kirkjuþings að því er varðar fjárstjórn, stefnumótun í rekstri og áætlanagerð. Rekstrarskrifstofa sinnir jafnframt allri almennri þjónustu við yfirstjórn þjóðkirkjunnar sem og við starfseiningar á ábyrgðarsviði biskups, eftir því sem við á í samræmi við þau verkefni og sérfræðiþekkingu sem er innan vébanda skrifstofunnar.

Nýtt skipulag ásamt skipuriti þjóðkirkjunnar tekur gildi 1. janúar 2022.

Skipan þessari er lýst í meðfylgjandi skipuriti:

Nefndarálit.

Um tillöguna.

Hér er lögð fram breytingartillaga við þingsályktunartillögu forsætisnefndar sem lögð var fram á aukakirkjuþingi í ágúst síðastliðnum. Málið var ekki afgreitt á því þingi en ákveðið að gefa því meiri tíma til að fastanefndir kirkjuþings gætu rætt nánar um tillöguna og skilað nefndaráliti á næsta þingfundi aukakirkjuþingsins.

Með tillögu þessari fylgir yfirlit yfir helstu verkefni á hvoru ábyrgðarsviði. Gert er ráð fyrir að frekari útfærsla á ábyrgðarsviði biskups Íslands verði unnin undir forystu biskups Íslands og að útfærsla rekstrarskrifstofu verði unnin af hálfu kirkjuþings eða þeim sem kirkjuþing tilnefnir til þess. Gert er ráð fyrir að frekari skilgreining á hlutverkum og verkaskiptingu verði í nánú samráði þessara aðila.

Í umræðu nefndanna var einkum lögð áhersla á að fá fram niðurstöðu um hvaða leið skuli fara að því er varðar framtíðarstjórnskipan þjóðkirkjunnar. Fyrr á þessu ári kom saman breiður hópur þjóðkirkjufólks sem m.a. setti fram álit um forgangsmál í starfsemi kirkjunnar. Í þeim umræðum var stjórnskipan kirkjunnar ofarlega á blaði. Í könnun meðal fundargesta var endurskoðun á stjórnskipan kirkjunnar sett í annað sæti á eftir æskulýðsmálum. Ýmis atriði komu fram um meginmarkmið í þessu efni sem m.a. var lýst með eftirfarandi hætti:

„Að efla lýðræði og stjórnsýslu. Að stjórnsýsla kirkjunnar sé skýr og gagnsæ. Að það sé ljóst í hvað fjármunir fara og hver ber ábyrgð á því.“

Samkvæmt nýjum þjóðkirkjulögum má segja að hlutverk kirkjuþings sem stjórnvalds sé verulega aukið og breytt. Þar er m.a. sérstaklega tekið fram, að kirkjuþing fari með fjárstjórnarvald þjóðkirkjunnar. Því fylgir ótvíræð ábyrgð kirkjuþings á því að rekstur og fjárhagsstaða þjóðkirkjunnar sé með þeim hætti að kirkjan geti þjónað hlutverki sínu með besta mögulega hætti. Það er ljóst, að starfshættir kirkjuþings muni taka breytingum og að ábyrgð þess þurfi að endurspeglast í skipulagi þjóðkirkjunnar.

Eins og áður segir, hefur í umræðum nefnda verið lögð megináhersla á það hvernig kirkjuþing muni fylgja eftir lögbundnu hlutverki sínu annars vegar og hins vegar hvernig biskup Íslands geti best rækt hlutverk sitt sem æðsti kennimaður þjóðkirkjunnar. Með því getur biskup einbeitt sér að einingu innan kirkjunnar og tilsjón með grunnþjónustu hennar. Sú breytingartillaga sem nefndir kirkjuþings leggja fram lýtur því fyrst og fremst að því að ná fram niðurstöðu um þá tvískiptingu ábyrgðar á miðlægrri starfsemi þjóðkirkjunnar sem felst í nýjum þjóðkirkjulögum. Eðli málsins samkvæmt lýtur þessi breytingartillaga ekki að einstökum útfærsluatriðum enda er eðlilegt að gera ráð fyrir því, að þau séu skilgreind frekar af viðkomandi ábyrgðaraðilum, þ.e. biskupi, að því er varðar starfsemi sem undir það embætti heyrir og kirkjuþingi að því er varðar lögbundið hlutverk þess.

Um skipulagið.

Meðfylgjandi yfirliti yfir skipulag og verkefni er ætlað að sýna þá skiptingu ábyrgðar sem tillagan felur í sér. Það skipurit sem fylgir tillögunni greinir í meginatriðum helstu verkefni á hvoru ábyrgðarsviði. Frekari útfærsla þarf að eiga sér stað með þátttöku þeirra sem bera ábyrgð á hvoru sviði.

Þau markmið sem lögð voru fram í upphaflegri tillögu eru enn í fullu gildi en þau miða einkum að því að stjórnsýsla kirkjunnar einkennist af eftirfarandi meginatriðum:

1. Einföld, hagkvæm og skilvirk stjórnsýsla sem er nálæg grasrótinni og þess gætt að leggja áherslu á valddreifingu umfram miðstýringu.
2. Aukið lýðræði sem byggir á því að yfirstjórn kirkjunnar sé valin af breiðum hópi þjóðkirkjufólks og gæta þess að innan þjóðkirkjunnar verði viðhafðir lýðræðislegir stjórnarhættir.
3. Traust fjármál og rekstur sem miðar að því að þeir fjármunir sem fyrir hendi séu nýtist vel og að ekki verði eytt um efni fram í rekstri og þjónustu.
4. Á sama tíma verði stöðugt unnið að því markmiði að halda því þjónustustigi og starfi sem nauðsynlegt er til þess að tryggja sterka stöðu kirkjunnar í samfélaginu til framtíðar.

Það fyrirkomulag sem hér er lagt upp með byggir á nánu innbyrðis samstarfi allra þeirra sem koma að ábyrgð á miðlægrri starfsemi þjóðkirkjunnar. Það samstarf byggir á skýrum hlutverkum með skýru umboði út frá sameiginlegum markmiðum sem skapar grundvöll þess að kirkjan geti nýtt krafta sína til þess að takast á við áskoranir nútíðar og framtíðar.

Einstakir liðir tillögunnar.

Í fyrsta lagi er lagt til að ábyrgð á starfsemi þjóðkirkjunnar sé skipt milli kirkjuþings annars vegar og biskups Ísland hins vegar. Báðir þessir aðilar starfa að því sameiginlega markmiði að tryggja styrk og velgengni þjóðkirkjunnar og að hún geti rækt hlutverk sitt með besta mögulega hætti. Sú uppskipting sem hér um ræðir byggir á því að hvorugur aðili geti gegnt hlutverki sínu án hins og því er náið samstarf nauðsynlegt.

Til þess að fylgja eftir hlutverki kirkjuþings, er lagt til að kosin verði sérstök framkvæmdanefnd úr röðum kirkjuþingsmanna sem gegnir því hlutverki að fylgja eftir ákvörðunum og áætlunum kirkjuþings og hafa eftirlit með því að allir þættir starfseminnar séu í samræmi við markmið og áætlanir. Hún skal jafnframt vera til stuðnings stjórnendum kirkjunnar og tryggja að skýrt umboð fylgi ákvörðunum. Í tillögunni er gert ráð fyrir að framkvæmdanefnd verði kosin af kirkjuþingi. Gert er ráð fyrir að nefndarmenn verði kosnir til árs í senn og að í nefndinni sitji þrír nefndarmenn. Formaður verði kosinn sérstaklega sem og varaformaður og meðstjórnandi. Gert er ráð fyrir að kjósa þrjá varamenn.

Tillagan gerir ráð fyrir því að frekari skilgreining verkefna og ábyrgða á hvoru ábyrgðarsviði fyrir sig verði útfærð nánar af þeim sem ábyrgð bera á starfseminni.

Lagt er til að breytingarnar taki gildi 1. janúar 2022.

Sr. Arna Grétarsdóttir sat hjá við afgreiðslu málsins.

Reykjavík, 28. september 2021

Allsherjarnefnd

Guðrún Karls Helgudóttir, formaður.

Anný Ingimarsdóttir.

Árný Herbertsdóttir.

Guðbjörg Arnardóttir.

Guðlaugur Óskarsson.

Guðmundur Þór Guðmundsson.

Kolbrún Baldursdóttir.

Margrét Eggertsdóttir.

Fjárhagsnefnd

Gísli Jónasson, formaður.

Einar Már Sigurðarson.

Gísli Gunnarsson.

Hermann Ragnar Jónsson.

Hreinn Hákonarson.

Gunnlaugur Garðarsson

Svana Helen Björnsdóttir

Löggjafarnefnd

Steindór R. Haraldsson, formaður.

Anna Guðrún Sigurvinsdóttir.

Axel Árnason Njarðvík.

Bryndís Malla Elísdóttir.

Hildur Inga Rúnarsdóttir.

Hreiðar Örn Zoëga Stefánsson.

Skúli S. Ólafsson.

Stefán Magnússon.